

Sygn. akt III A Ua 2233/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Kazimierz Josiak
Sędziowie:	SSA Barbara Pauter (spr.) SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska
Protokolant:	Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2014 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku J. B.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W.

o emeryturę rolniczą

na skutek apelacji J. B.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 9 sierpnia 2013 r. sygn. akt IX U 283/13

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. z dnia 8 stycznia 2013 roku w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni J. B. prawo do emerytury rolniczej poczynając od dnia 1 grudnia 2012 roku,

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz wnioskodawczyni kwotę 30,- złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8.I.2013 r. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny we W. odmówiła J. B. przyznania prawa do emerytury rolniczej, ponieważ wnioskodawczyni jest właścicielką gospodarstwa rolnego o powierzchni 1,60 ha.

Wnioskodawczyni złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie jej prawa do emerytury rolniczej.

Wyrokiem z dnia 9.VIII.2013 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu odwołanie to oddalił.

Sąd ten ustalił, że wnioskodawczyni J. B., ur. w dniu (...), w okresie od 29.XII.1977 r. do 8.IX.1979 r. wraz z przyszłym mężem M. B. (1) prowadziła gospodarstwo rolne położone we wsi G. - J.. Następnie w okresie od 9.IX.1979 r. wnioskodawczyni z mężem nadal prowadziła gospodarstwo rolne dzierżawiąc w okresie od 12.XII.1994 r. do 31.XII.2004 r. od Agencji Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy we W. działkę nr (...) o powierzchni 20,25 ha, położoną w powiecie (...), w gminie K., obręb G. - J..

M. B. (1) zmarł w dniu 20.V.2007 r. Spadek po nim, na podstawie ustawy, nabyła wnioskodawczyni wraz z córką M. B. (2) po 1/2 części każda z dobrodziejstwem inwentarza. W skład spadku wchodziło gospodarstwo rolne położone w gminie K. we wsi G.- J., dla którego Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

Na mocy ugody zawartej przez Sądem Rejonowym w Środzie Śląskiej w dniu 22.I.2008 r., sprawie o sygn. akt I Ns 531/07, w/w gospodarstwo rolne obejmujące działkę nr (...) na wyłączną własność otrzymała wnioskodawczyni.

Jednocześnie wyrokiem Sądu Okręgowego I Wydział Cywilny z dnia 28.III. 2012 r. wnioskodawczyni wraz z córką M. B. (2) zostały zobowiązane do opróżnienia, opuszczenia i wydania Agencji Nieruchomości Rolnej Oddział Terenowy we W. nieruchomości gruntowej nr 45/6 o powierzchni 20,25 ha, położonej w powiecie (...), w gminie K., we wsi G. - J. dla którego Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

Wnioskodawczyni na dzień złożenia wniosku o przyznanie prawa do emerytury rolniczej, tj. 21.XII.2012 r. legitymowała się okresem podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu w wymiarze 33 lata i 3 miesiące i jest właścicielką gospodarstwa rolnego o powierzchni 1,60 ha fizycznego.

Obecnie z gospodarstwa rolnego wnioskodawczyni prowadzone jest postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego w Ś., który na dzień 27.III.2013 r. wyznaczył drugą licytację nieruchomości położonej w miejscowości G. - J. gmina K. o powierzchni 1,60 ha stanowiącego własność wnioskodawczyni.

Decyzją z dnia 8.I.2013 r. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny we W., po rozpoznaniu wniosku J. B. z dnia 21.XII. 2012 r. odmówiła wnioskodawczyni przyznania prawa do emerytury, ponieważ wnioskodawczyni jest właścicielką gospodarstwa rolnego o powierzchni 1,60 ha przeliczeniowego.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione. Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, wnioskodawczyni pozostaje nadal właścicielem gospodarstwa rolnego. W myśl domniemania wynikającego z art. 38 ustawy o ubezpieczeniu rolniczym, ustalenie, że wnoszący o przyznanie świadczenia pozostaje nadal właścicielem gospodarstwa rolnego, wystarcza do ustalenia, że wnioskodawca nadal prowadzi działalność rolniczą. Będąca w toku licytacja komornicza de facto nie pozbawia wnioskodawczyni tytułu prawnego do gospodarstwa rolnego, a zatem nie może być podstawą do przyjęcia, iż w związku z toczącym się postępowaniem egzekucyjnym wnioskodawczyni zaprzestała prowadzenia gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 28 ust. 4 ustawy. Wnioskodawczyni nie spełnia przesłanek do uzyskania prawa do emerytury rolniczej, a zatem zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożyła wnioskodawczyni, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię w niniejszym stanie faktycznym ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeń społecznych rolników,
2. obrazę przepisów prawa procesowego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 477¹⁴ § 1 kpc skutkujące oddaleniem odwołania w sytuacji istnienia oczywistych podstaw do jego uwzględnienia,

3. sprzeczności poczynionych ustaleń faktycznych z treścią zebranego materiału dowodowego.

Wskazując na powyższe zarzuty J. B. wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przyznanie jej prawa do emerytury rolniczej.

W uzasadnieniu apelacji podniosła w szczególności, że od 2012 r. prowadzona jest z posiadanej przez wnioskodawczynię nieruchomości egzekucja komornicza i od tego czasu nie prowadzi ona działalności rolniczej.

Sąd Apelacyjny w toku postępowania apelacyjnego ustalił, że postanowieniem z dnia 8 stycznia 2014 r. Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej udzielił przybicia należącej do wnioskodawczyni nieruchomości położonej w G. - J., jak również, że wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury od 22 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja wnioskodawczyni jest uzasadniona.

Wnioskodawczyni ubiegała się o prawo do emerytury na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 z zm.).

W myśl powołanego przepisu emerytura rolnicza przysługuje także ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą, albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat;
- 3) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne przyjmując, w oparciu o art. 38 powołanej ustawy, domniemanie prowadzenia działalności rolniczej przez wnioskodawczynię w będącym jej własnością gospodarstwie rolnym (1,60 ha).

Zasadnie zarzuca wnioskodawczyni nietrafność rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że właściciele gospodarstw rolnych mogą dowodzić, że nie prowadzą działalności rolniczej (por. stanowisko Sądu Najwyższego szczegółowo uargumentowane w uchwale z dnia 6 maja 2004 r., II UZP 5/04 - OSNP 2004 Nr 22, poz. 389). W wyroku z dnia 30 listopada 2005 r., I UK 59/05, (OSNP 2006/19-20/310), Sąd Najwyższy wskazał, że przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, ustawowe domniemanie, że właściciel gruntów zaliczanych do użytków rolnych prowadzi działalność rolniczą, może być obalone odpowiednimi dowodami. W uzasadnieniu tego wyroku podkreślił, że założenie, iż dla nabycia prawa do emerytury rolniczej, posiadanie (własność, współwłasność) gospodarstwa rolnego znaczy to samo, co prowadzenie gospodarstwa rolnego, jest nieprawidłowe.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zebrany w sprawie materiał dowodowy wykazał, że wnioskodawczyni od grudnia 2012 r. nie prowadzi działalności rolniczej.

Twierdzenia wnioskodawczyni w tym zakresie znajdują oparcie w zgromadzonej w aktach rentowych oraz w aktach sprawy dokumentach. Odpis z księgi wieczystej nieruchomości położonej w G. - J. – działki nr (...) o pow. 1,6100 ha z dnia 16 czerwca 2010 r. wskazuje, że z nieruchomości prowadzona jest egzekucja, jednocześnie przez kilka podmiotów (k. 42 a.r.). Z kolei z obwieszczenia z dnia 16 stycznia 2013 r. (k. 3-18 a.r.) wynika, że druga licytacja opisanej nieruchomości odbyła się w dniu 27 marca 2013 r. Nieruchomość ta została sprzedana w dniu 8 stycznia 2014 r. (Postanowienie Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej z dnia 8 stycznia 2014 r., k. 68 a.s.). W świetle powyższych dokumentów za zasługujące na wiarę jako logiczne muszą zostać uznane twierdzenia wnioskodawczyni, że od grudnia

2012 r. nie prowadziła na wymienionym gruncie działalności rolniczej, ponieważ grunty te w każdej chwili mogły zostać zlicytowane. Ponadto grunty te nie były orne tylko zabudowane budynkami, w tym gospodarczymi i wiatami, a także częściowo były zabetonowane. Działalność rolnicza była prowadzona wówczas, gdy wnioskodawczyni wraz z mężem dzierżawiła grunty o pow. 20,25 ha od Agencji Nieruchomości Rolnej (działka nr (...)).

Jednocześnie, jak wynika z protokołu zdawczo-odbiorczego (k. 29 a.r.) w dniu 19 grudnia 2012 r., wnioskodawczyni zdała dzierżawę nieruchomości na działce nr (...).

Powyższe pozwala na uznanie, że wnioskodawczyni od grudnia 2012 r. zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej.

Bezspornym jest, że wnioskodawczyni spełnia pozostałe przesłanki do uzyskania emerytury w oparciu o art. 19 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, tj. ma ukończony 55 rok życia i legitymuje się ponad 30-letnim okresem podlegania rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 kpc, zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego z dnia 8 stycznia 2013 r. i przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury rolniczej od dnia 1 grudnia 2012 r.

Orzeczenie o kosztach postępowania znajduje uzasadnienie w treści art. 98 kpc.